

DAGENS MEDICIN

Socialstyrelsen måste ta sitt ansvar och informera om pneumokockvaccin

2007-01-17

Föräldrar vars barn kan drabbas av allvarliga skador till följd av hjärnhinneinflammation ska i efterhand inte behöva säga att de inte visste att det fanns ett vaccin, skriver före detta läkarsekreteraren Eivor Karlsson.

Eivor Karlsson

är bosatt i Stockholm och före detta läkarsekreterare.

Öppet brev till Anders Tegnell, medicinalråd på smittskyddsenheten vid Socialstyrelsen, Bengt Normann, smittskyddsenheten i Östergötland samt Göran Hermansson, barnhälsovårdsenheten i Östergötland.

Socialstyrelsen utreder just nu om pneumokockvaccin bör ingå i det allmänna vaccinationsprogrammet. I sju europeiska länder och tre utanför Europa vaccineras barn mot pneumokocker. Mer än 77 miljoner doser har getts i USA. Men informationen i Sverige om att det redan finns ett vaccin har brister.

Pneumokockbakterien är vanlig bland små barn, särskilt på dagis. Men bakterien kan också orsaka allvarliga följsjukdomar som dödlig hjärnhinneinflammation och blodförgiftning eller hörselskador med hörselimplantat som nödvändig åtgärd. Förloppet är ofta hastigt, dramatiskt och svårt att i inledningsfasen skilja från vanlig influensa.

Smittskyddsinstitutet rekommenderar nu att små barn vaccineras mot pneumokocker. Sverige avvaktar men utredning pågår. Det är ett dyrt vaccin. I väntan på eventuellt införande är det viktigt att informera om att det redan finns ett vaccin.

Föräldrar vars barn drabbats av den allvarliga formen av hjärnhinneinflammation har reagerat med bestörtning och ilska när de i efterhand fått veta att det finns ett vaccin. Socialstyrelsen bör, liksom barnhälsovårdsöverläkare och smittskyddsenheten i respektive region, informera om pneumokockvaccin. Inom vissa landsting är informationen bra. På andra håll bristfällig.

Som farmor till små barn i Norrköping kom jag för drygt en månad sen in i denna pneumokockkarusell. Jag har varit i kontakt med i stort sett alla sjukvårdsinstanser – utan resultat. Även sjukhusets vaccinations- respektive barnmottagning kontaktades. Sjukhuset vaccinerar endast de allvarligt sjuka barn som man har omsorg om.

Föräldrar vars barn kan drabbas av allvarliga skador till följd av hjärnhinneinflammation ska i efterhand inte behöva säga att de inte visste att det fanns ett vaccin. Eller vart de skulle vända sig.

Stockholms läns landsting kommer under 2007 att införa gratis pneumokockvaccination av små barn. Kristdemokraterna har varit pådrivande. På kliniken för hörselimplantat vid Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge tror man att vaccinering kommer att innebära ett minskat antal döva barn. Eventuellt kommer ytterligare några landsting att införa gratis vaccination men avvaktar Socialstyrelsens utredning och rekommendationer som kommer i år.

Andra landsting anser att vaccinet borde ingå i det nationella vaccinationsprogrammet. Då blev det lika i alla landsting. Och för alla barn. I dag är det främst föräldrar som är införstådda

med riskerna, vet vart de ska vända sig och har råd att betala 1 500 kronor per barn, som vaccinerar.

En positiv effekt av vaccinering anses vara "flockimmunitet". Det vill säga barn som vaccinerats sprider inte smittan vidare. Därmed minskar spridningen av smittämnet.

Ansvarig myndighet bör informera om bästa vaccinsort för barn under respektive över två år. Liksom vilka åldersgrupper som bör vaccineras. Samt var vaccinationer kan utföras. Anslag bör finnas på vårdcentraler, barnvårdscentraler och privata läkarmottagningar. Socialstyrelsen bör ta sitt övergripande ansvar och se till att detta genomförs.

Eivor Karlsson